

РЕШЕНИЕ

№ 215

гр. С., 29.02.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - С., 1-ВИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на двадесет и втори февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Елизабет Петрова

Членове: Катерина Рачева
Михаил Малчев

при участието на секретаря Теодора Т. Ставрева
като разгледа докладваното от Елизабет Петрова Въззивно гражданско дело
№ 20231000503339 по описа за 2023 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 258 – чл.273 от ГПК.

С решение от 24.08.2023г по гр.д. № 13831/2018г СГС,ИГО, 25 състав е осъдил ЗАД”ДаллБогг: Живот и здраве”АД да заплати на И. Г. К. сумата от 17 000лв- обезщетение за претърпени неимуществени вреди, причинени от ПТП, настъпило на 22.06.2018г, на осн. чл.432 от КЗ, ведно със законната лихва, считано от уведомяването на застрахователя- 13.07.2018г, като е отхвърлил предявения иск за заплащане на обезщетение за неимуществени вреди от И. Г. за сумата до 26 000лв. Съдът е приел, че по делото не се установява съпричиняване на увреждането от страна на ищцата. С решението си съдът е възложил разноските по делото съобразно изхода от спора и доказаните разноси от страните.

Решението на СГС се обжалва с две въззивни жалби и от двете страните в процеса.

Решението на СГС е обжалвано с въззивна жалба от ищеца И. К., представлявана от адв. Н., в отхвърлителната част за сумата от 17 000лв до 26 000лв, с оплакване за незаконосъобразност. Въззивникът- ищец поддържа, че възприетият размер на обезщетението е занижен, че съдът неправилно е приложил разпоредбата на чл.52 от ЗЗД. Поддържа, че съдът не е обсъдил всички относими към размера на обезщетението обстоятелства, както и че не е съобразил всички установени като претърпени от ищеца

неимуществени вреди, техният характер и интензитет. Моли въззивния съд да отмени решението в обжалваната част и да постанови ново, с което да уважи предявения иск изцяло.

Решението е обжалвано с въззивна жалба от застрахователя ЗАД ДаллБогг: живот и Здраве АД в осъдителната част, с оплакване за неправилност. Въззивникът-ответник поддържа, че съдът е присъдил завишен размер на обезщетението за неимуществени вреди, несъответстващ на доказаните от ищцата вреди и е съобразил обстоятелства, които са неотносими към определяне размера на обезщетението за неимуществени вреди. Оспорва и началната дата, възприета от съда като начало на дължимост на лихва за забава. Оспорва като немотивирано решението в частта, в която е прието, че застрахованият при ответника водач на МПС има вина за настъпване на ПТП, като поддържа, че вина има водачът на л.а. Волво. Поддържа възражението си за наличие на съизвършителство при настъпването на ПТП с твърдения, че водачът на л.а. Волво е навлязъл в кръстовището при забранен за него сигнал на светофара. Моли въззивния съд да отмени решението в обжалваната част и да постанови ново, с което да отхвърли изцяло предявения иск, евентуално да намали размера на дължимото се обезщетение.

В о.с.з. въззивникът – ищец се представлява от адв. В., която поддържа своята въззивна жалба и моли същата да бъде уважена. Посочва, че съдът е определил занижен и несправедлив размер на обезщетението за неимуществени вреди. Моли жалбата на застрахователя да бъде оставена без уважение. Претендира разноски по делото, за които представя списък по чл.80 от ГПК.

Въззивникът ЗАД "ДаллБогг: Живот и здраве" АД не се представлява в о.с.з. депозира писмена молба, с която моли въззивната жалба на застрахователя да бъде уважена.

Претендира разноски по делото, за които представя списък по чл.80 от ГПК.

Софийският апелативен съд, като прецени събраните по делото доказателства и взе предвид наведените във въззивната жалба пороци на атакувания съдебен акт, намира за установено следното:

Съгласно разпоредбата на чл.269 от ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата. Съгласно разпоредбата на чл.269, изр.2 от ГПК по отношение на правилността на първоинстанционното решение въззивният съд е обвързан от посоченото от страната във въззивната жалба, като служебно има правомощие да провери спазването на императивните материалноправни разпоредби, приложими към процесното правоотношение. В този смисъл са дадените указания по тълкуването и приложението на закона от ВКС с ТР № 1/2013г по т.д. №1/2013г на ОСГТК- т.1.

Настоящият съдебен състав приема, че обжалваното решение е валидно и допустимо. Решението е правилно и не страда от пороците, посочени във въззивната жалба.

По делото се установява от фактическа и правна страна следното:

Предявен е иск за заплащане на обезщетение от ищец, пострадало лице / по смисъла на

чл.478 от КЗ/ против застраховател, сключил договор за застраховка ГО с увреждащото лице. Съгласно чл.493,ал.1,т.2 от КЗ застрахователят по договор за застраховка ГОА покрива отговорността на застрахования за причинени на трети лица вреди вследствие притежаването или изпозването на МПС по време на движение или престой. При така предявеният пряк иск от увреденото лице следва да се установи по делото наличието на застрахователно правоотношение между ответника- застраховател по застраховка ГО и увреждащото лице, породено от договор за застраховка ГО , както и наличието на основание за ангажиране на застрахователната отговорност на застрахователното дружество, което отговаря за вреди причинени от деликтното поведение на застрахования. Т.е. следва да се установи,че застрахованото по застраховка ГО лице е причинило виновно и противоправно вреди на ищеца, като следва да се установи както причинната връзка между поведението на застрахования и вредите на пострадалото лице, така и размера на обезщетението, което би компенсирало претърпяните вреди.

По делото не е спорно обстоятелството , че на 22.06.2018г е реализирано ПТП между л.а. Волво В50, в който като пътник е пътувала ищцата и л.а. Сеат Ибиза, водачът на който към момента на ПТП е застраховал своята ГО при ответника.

В о.с.з. на 08.10.2020г е разпитан свидетелят В. Н., водач на л.а. Волво и участник в процесното ПТП, който установява, че водачът на л.а. Сеат му е отнел предимството и така е настъпило ПТП. Установява, че светофарната уредба за неговата посока на движение е била със зелен сигнал.

В о.с.з. на 05.11.2020г е изслушан свидетелят М. Р., водач на л.а. Сеат Ибиза, който дава показания, че карал автомобила по бул. Тодор Александров, предприел ляв завой, навлязъл в кръстовището, изчакал светофара да светне червено и тръгнал да завива, когато забелязал,че насрещно движещият се автомобил няма да спре. Свидетелят установява, че натиснал спирачката и тогава автомобилът го ударил.

Видно от приетата в о.с.з. на 10.12.2020г САТЕ, изготвена от в.л. инж. Т. се установява, че л.а. Волво се е движил по бул. Тодор Александров в средна пътна лента със скорост на движение 50км/ч. Приближавайки се към кръстовището с ул. Хисар в същото време л.а. Сеат се движил по бул. Тодор Александров в обратна посока и по лява пътна лента. Водачът на л.а. Сеат навлязъл в кръстовището в изпълнение на ляв завой и спрял преди да навлезе върху пътните ленти за насрещно движение, за да изчака преминаващите автомобили. При превключването на светофарната уредба с жълт сигнал за направлението на л.а. Сеат Ибиза водачът навлязъл върху пътните ленти за насрещно движение, достигайки с предната част на автомобила до средната лента, където е спрял, виждайки приближаващия го отдясно л.а. Волво В50. За направлението на този автомобил светофарната уредба също е светнала с жълт сигнал за 3 секунди и след това с червен, а водачът му не е имал техническата възможност да спре с автомобила си преди мястото на установяване на л.а. Сеат Ибиза. По тази причина предната лява част на л.а. Волво В50 се е сблъскала със страничната дясна част на л.а. Сеат Ибиза. Според вещото лице л.а. Сеат се е движил със скорост от около 7км/ч, а към момента на удара с 0км/ч. Според заключението на експертизата водачът на л.а.

Сеат Ибиза е имал възможност да предотврати удара, като не навлезе върху платното за насрещно движение, тъй като е имал видимост към приближаващия го отдясно автомобил. За водача на л.а. Волво B50 ударът е бил непредотвратим при посочената му скорост на движение, считано от момента когато л.а. Сеат налязъл върху платното му за движение. Според вещото лице водачът на л.а. Волво би могъл да спре преди мястото на удара при движение със скорост от 44.5 км/ч

В о.с.з. вещото лице допълва, че тъй като двата автомобила се движат насрещно по бул. Тодор Александров следва да се приеме, че сигнализацията на светофара и за двата автомобила е идентична. Вещото лице заявява, че няма данни по делото на какъв светофар водачът на л.а. Волво е предприел навлизане в кръстовището.

Видно от представената епикриза от УМБАЛСМ Пирогов при постъпването си в лечебното заведение ищцата е била в съзнание, контактна и адекватна, без спомен от случилото се. Престоят ѝ в болницата е продължил до 26.06.2018 г.

В о.с.з. на 10.12.2020 г. е изслушано заключението на СМЕ, изготвено от в.л. д-р М., който установява, че вследствие на процесното ПТП ищцата е получила сътресение на мозъка, контузия в лявата задна теменна област на главата и контузия на дясното коляно. Според вещото лице е проведено симптоматично лечение с прием на обезболяващи, покой, постелен режим, вливания и антиотточни средства. След лечението според вещото лице състоянието на ищцата се е подобрило. Според вещото лице от травмите ищцата е изпитвала главоболие в продължение на две-три седмици, а възстановителния ѝ период е продължил от едни до три месеца.

В о.с.з. вещото лице допълва заключението си като сочи, че при мозъчно сътресение болката в главата е доста силна в първите дни и отшумява в период от 2 до 3 седмици.

В о.с.з. на 08.10.2020 г. е изслушан свидетеля Ш., съпруг на дъщерята на ищцата, който установява, че когато посетили ищцата в болницата, в деня на ПТП, тя била дезориентирана, с болки в главата и световъртеж, не си е спомняла какво се е случило и не е могла да спи. След изписването си ищцата живяла при свидетеля и дъщеря си за около 35 дни, през което време е приемала обезболяващи, стряскала се е нощно време, изпитвала е болки в главата и дразнене от светлина. Наложило се е да ползва чужда помощ при изправянето и придвижването си за първите 3-4 седмици от домашния си престой. Свидетелят установява, че и понастоящем ищцата изпитва болки и схващане при спане върху задната част на главата и врата и болки в крака при лошо време и продължително движение. Установява, че ищцата е посещавала физиотерапия за раздвижване на врата и крака, както и на рехабилитация. Установява, че след инцидента не е искала да се вози на предната седалка в автомобил и около месец и половина не е могла да работи.

Съдът намира, че може да кредитира показанията на свид. Ш., доколкото той съобщава факти, които е възприел лично и доколкото установеното от него се подкрепя от изслушаната СМЕ.

От изложените факти може да се направи извод, че водачът на МПС л.а. Сеат

противоправно е увредил ищцата. Същият при неспазване на правилата за движение по пътищата причинява ПТП, при което ищцата претърпява телесни увреждания. Този извод съдът приема при съвкупното тълкуване на събраните свидетелски показания на свид. Н. и изслушаната САТЕ и по същество не се опровергават от показанията на свид. Р.- водач на л.а. Сеат. От събраните доказателства се установява, че водачът на л.а. Сеат е допуснал нарушения на ЗДвП, а именно на чл.37, ал.1 от ЗДвП. Водачът на МПС е предприел маневра завой наляво, като не е пропуснал движещият се направо и с предимство автомобил. По делото се установява, че водачът на л.а. Сеат е имал видимост към приближаващия се автомобил Волво и е следвало да съобрази своето поведение с движещия се по път с предимство л.а. Волво. Не се установява появяването неочаквано на л.а. Волво, напротив в.л., изготвило САТЕ сочи, че движението на л.а. Волво е било със скорост от 50 км/ч или не много по-висока и че автомобилът е бил видим за водача на л.а. Сеат. Водачът на л.а. Сеат е имал възможност да възприеме л.а. Волво, но или не го е възприел или не се е съобразил с него, като и в двата случая водачът на л.а. Сеат е предприел маневра, в нарушение на чл.37 от ЗДвП, което прави неговото поведение противоправно, такова в нарушение на разпоредби от ЗДвП. За да бъде безвиновно поведението на един водач на МПС, въпреки достигнат противоправен резултат- увреждане или смърт- следва този водач да е изпълнил предписанията на правилата за движение, но да не е могъл и не е бил длъжен да предвиди и да предотврати настъпването на деликта. В случая се установява, че водачът на л.а. Сеат е имал противоправно поведение, като не е съобразил движението на л.а. Волво по път с предимство, който лек автомобил е имал възможност и е следвало да възприеме. Водачът на МПС следва да спазва разпоредбите на закона, да съобразява правата на движещите се по пътя с предимство. В случая водачът на л.а. Сеат не е спазил тези условия за безопасно шофиране, извършил е нарушение на правните норми, регламентиращи движението по пътищата- чл.37, ал.1 от ЗДвП. Съдът приема, че водачът на МПС е действал виновно при форма на вина небрежност, тъй като той съзнателно е нарушил правилата за движение по пътищата, без да цели настъпилия вредоносен резултат, но като е бил длъжен и е могъл да го предвиди. Ето защо, съдът приема, че водачът на л.а. Сеат е действал виновно и противоправно, тъй като е нарушил законови разпоредби и причинил неоправдани от законова гледна точка увреждания на ищеца. Поради изложеното следва да се приеме, че е налице състава на чл.45 от ЗЗД за ангажиране на неговата деликтна отговорност по отношение на увреденото лице, съответно и на отговорността на неговия застраховател, за заплащане на увреденото лице на обезщетение за причинените му вреди на деликтно основание. Съдът приема, че по делото е установена и причинната връзка между реализираното ПТП и вредите, претърпени от ищеца. Вследствие неправомерното поведение на водача на л.а. Сеат ищецът е претърпял физически травми, лекуването на които са му причинили болки, страдания и дискомфорт. Описаните вреди настъпили за ищеца, се явяват закономерна и логична последица от действията на увреждащото лице. Предвид изложеното съдът приема, че са налице елементите от състава на чл.45 ЗЗД, който поражда правото на ищеца да претендира обезщетение за претърпяните от него вреди породени от неправомерното поведение на водача на МПС, съответно и предпоставките на

чл. 432 от КЗ за ангажиране на имуществената отговорност на застрахователя по застраховка ГО.

Неоснователно е възражението на ответника за наличие на съизвършителство по делото. Независимо дали водачът на л.а. Волво е карал с превишена или несъобразена скорост /каквото е единственото наведено от ответника възражение за съизвършителство в срока по чл.131 от ГПК/ предмет на настоящия процес е наличието на деликтно поведение в действията на водача на л.а. Сеат, чиято ГО е застрахована при ответника. Ето защо, не е предмет на изследване в настоящото производство поведението и на друг водач, застрахован при застраховател, различен от ответника. Дори и да е налично съизвършителство при увреждането на ищцата, то на основание чл.53 от ЗЗД съизвършителите отговарят солидарно спрямо увредените лица. На осн. чл. 122 от ЗЗД кредиторът- увреденото лице- може да търси изпълнение на цялото задължение от които и да е от солидарните длъжници. В този случай този длъжник дължи пълно удовлетворение на кредитора, а уреждането на отношенията между солидарните длъжници е между тях- извънсъдебно или в отделно производство.

Ето защо, наведеното възражение за съизвършителство по делото е ирелевантно за спора и следва да бъде оставено без уважение, а като предмет на делото да се изследва наличието на виновно противоправно поведение на водача на л.а. Сеат, чиято ГО е застрахована при ответника.

С оглед изложеното съдът приема, че предявеният иск е доказан по основание. Дружеството застраховател по застраховка ГО се явява пасивно материалноправно легитимно да отговаря по иск за обезщетяване на вреди причинени деликтно от застрахован водач по застраховка ГО.

По отношение на размера на обезщетение за неимуществени вреди

Съгласно чл.52 ЗЗД обезщетението за причинени неимуществени вреди се определя от съда по справедливост. Определянето на справедливо обезщетение е свързано с преценката на конкретно съществуващи обстоятелства по всяко дело като например характер и тежест на уврежданията, обстоятелства, при които са настъпили, интензитет и продължителност на болките и страданията, физически и психически последици от уврежданията, възрастта на пострадалия, както и конкретните икономически условия в страната към момента на увреждането, а като ориентир за последните и нивата на застрахователно покритие към същия момент. Тези обстоятелства следва да се преценят в съвкупност за да се обоснове извод кой е справедливият размер на дължимото обезщетение за конкретни неимуществени вреди.

Обективно по делото е установено, че към момента на ПТП ищцата е била на 58 години.

Съдът като съобрази гореописаните , претърпени от ищеца травми- сътресение на мозъка, контузия на глава и дясно коляно, като съобрази продължителността на възстановителния период – до 3 месеца, продължителността от болките в главата вследствие

сътресението на мозъка- до три седмици, проведеното консервативно лечение, настъпилото пълно физическо възстановяване, претърпения стрес установен от свид. Ш. , първоначалната нужда от помощ, дискомфорта и понастоящем при натоварване на крака съдът приема , че по справедливост паричното обезщетение на ищеца за претърпени неимуществени вреди възлиза на сума от 17 000лв. по делото не се установява ищцата да е претърпяла загуба на съзнание или да е била в състояние , опасно за живота ѝ вследствие на процесното ПТП. И в медицинската документация и в изслушаната СМЕ се установява, че ищцата е постъпила адекватна и ориентирана за лечение в болницата след ПТП. Липсата на спомен за случилото се не означава, че ищцата е загубила съзнание. Загубата на съзнание е състояние, което би се забелязало при прием на пациент за лечение в болнично заведение , би се отразило в медицинската документация. Липсата на такова отразяване навежда на извод, че ищцата не е била губила съзнание вследствие на процесното ПТП и не е била в състояние, застрашаващо живота ѝ. При определяне на обезщетението за неимуществени вреди следва да се съобразят конкретните, индивидуални и субективни изживявания на ищеца и спрямо тях да се определи дължимото се обезщетение. При определяне на дължимите се по справедливост вреди съдът съобразява и момента на настъпване на увреждането – в случая 2018г и спрямо този момент да съобрази стандарта на живот в страната, доколкото обезщетението не следва да служи за неоснователно обогатяване.

Пред настоящата инстанция застрахователят не поддържа възражението си за съпричиняване на увреждането от страна на ищеца, поради което и съдът не дължи произнасяне по същото и проверка на решението на СГС по отношение на произнасянето по това възражение.

Върху така определената главница застрахователят дължи лихва за забава-

Въззивникът-застраховател поддържа, че не дължи заплащане на лихва за забава, тъй като в отправеното от ищцата искане за заплащане на застрахователно обезщетение не е посочила банкова сметка.

На основание чл. 380, ал. 1 и ал. 3 КЗ лицето, което желае да получи застрахователно обезщетение, е длъжно да отправи към застрахователя писмена застрахователна претенция, като е длъжно с предявяването на претенцията да предостави пълни и точни данни за банковата сметка, по която да се извършат плащанията от страна на застрахователя, освен в случаите на възстановяване в натура. Непредставянето на данни за банковата сметка има последиците на забава на кредитора по отношение на плащането, като застрахователят не дължи лихва по чл. 409 КЗ.

По делото не се установи ищцата да е изпълнила това свое задължение. Банкова сметка е посочена с молба пред настоящата инстанция. Това не освобождава застрахователя от задължението да заплати законна лихва. Съгласно съдебната практика, постановена по сходни казуси , например решение № 167/2020 г по т. д. № 2273/2018 г на ВКС, II ТО, решение № 194/2016 по т. д. № 1890/2014 г на I ТО на ВКС, разпоредбата на чл. 380, ал. 3 КЗ не намира приложение при дължимо застрахователно обезщетение по чл. 432 КЗ, по отношение на което застрахователят е в забава по чл. 497, ал. 1 КЗ, в хипотеза на оспорване

от застрахователя изцяло на основателността на предявения от увреденото лице пряк иск до приключване на въззивното производство. Разяснено е, че непосочването на банковата сметка от увреденото лице като кредитор възпрепятства единствено изплащането на застрахователното обезщетение и то в хипотезата, когато то е определено по размер от застрахователя или с влязло в сила съдебно решение. Когато произнасянето по застрахователната претенция по чл. 498, ал. 1 КЗ е отказ на застрахователя да заплати обезщетение, мотивирано с недължимост или недоказаност на същото по основание или размер, неизпълнението на длъжника не е поради непосочване на банкова сметка от увреденото лице.

В сега разглеждания случай не се установява застрахователят да е определил обезщетение по претенцията на ищцата, което не е било изпратено поради непосочване на банковата й сметка. Ето защо възраженията на застрахователя за недължимост на лихва за забава се явяват неоснователни.

Началният период на дължимост на лихва за забава не е предмет на въззивно обжалване, поради което и въззивният съд не дължи служебна проверка на правилността на решението в посочената част.

Изводите на двете съдебни инстанции съвпадат. Първоинстанционното решение следва да бъде потвърдено като правилно и законосъобразно.

По отношение на разноските:

Поради неоснователността на двете жалби съдът не присъжда разноски по делото.

Предвид изложените съображения, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 261102 от 24.08.2023г , постановено по гр.д. № 13831/2018г по описа на Софийски градски съд, ГО, 25 състав, изцяло.

Решението подлежи на касационно обжалване с касационна жалба пред ВКС в 1-месечен срок от връчването му на страните , при условията на чл.280,ал.1 и ал.2 от ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____